

Sygn. akt III AUa 268/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krystian Serzysko
Sędziowie:	SSA Jolanta Frańczak (spr.) SSA Jadwiga Radzikowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Ewa Dubis

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2013 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **Z. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczynie Z. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach Wydziału V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 grudnia 2011 r. sygn. akt V U 1206/11

o d d a l a apelację.

Sygn. Akt. III AUa 268/12

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. wyrokiem z dnia 29 grudnia 2011 r. oddalił odwołanie Z. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 13 września 2011 r., którą organ rentowy wstrzymał odwołującej się wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że odwołująca się Z. K. urodziła się (...)Decyzją z dnia 18 marca 2004 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. przyznał jej prawo do emerytury od dnia 1 lutego 2004 r. i jednocześnie zawiesił wypłatę świadczenia ze względu na kontynuowanie zatrudnienia. W związku ze zmianą przepisów decyzją z dnia 9 lutego 2009 r. organ rentowy ponownie ustalił i wznowił wypłatę emerytury odwołującej się od dnia 1 stycznia 2009 r. Bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury Z. K. pozostawała w zatrudnieniu w(...)w K., gdzie nadal nieprzerwanie pracuje.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy podniósł, że zgodnie z treścią art. 103 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) prawo do emerytur i rent ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 103a-106 (art. 103 ust. 1), a cytowany przepis nie znajduje zastosowania do emerytów, którzy ukończyli 60 lat (kobiety) lub 65 lat (mężczyźni), z zastrzeżeniem art. 103a (art. 103 ust. 2). Natomiast stosownie do treści art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Przywołany przepis został wprowadzony do ustawy na mocy art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz.1276) i stosownie do treści art. 28 tej ustawy stosuje się od dnia 1 października 2011 r. Sąd Okręgowy wskazał, że w przedmiotowej sprawie poza sporem pozostawało, iż odwołująca się kontynuuje zatrudnienie bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywała zatrudnienie bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury ustalonym w decyzji organu rentowego, a zatem prawidłowa jest decyzja organu rentowego zawieszająca jej prawo do emerytury w oparciu o art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia 1 października 2011 r., czyli od dnia, od którego stosuje się art. 103a. Ponadto w kontekście podniesionego przez odwołującą się zarzutu ochrony praw nabytych Sąd Okręgowy przywołał wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 lutego 2006 r., sygn. akt SK 45/04, w którym orzeczono, że regulujący poprzednio tę kwestię, identycznie brzmiący przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych był zgodny z Konstytucją RP. W uzasadnieniu tego wyroku Trybunał stwierdził, że "zawieszenie wypłacania emerytury stanowi niewątpliwie instrument oddziaływania na zachowanie jednostki i zmusza do dokonania wyboru między pracą zawodową u dotychczasowego pracodawcy a pobieraniem emerytury, nie stanowi jednak formy ingerencji w wolność wykonywania zawodu i wyboru pracodawcy. Jednostka zachowuje możliwość kontynuowania pracy u dotychczasowego pracodawcy. Przedmiotem ingerencji jest wyłącznie prawo do emerytury pobieranej łącznie z wynagrodzeniem za pracę u dotychczasowego pracodawcy. Ingerencja ustawodawcy nie polega na zniesieniu nabytego prawa do emerytury ani na zmniejszeniu jego zakresu, ale na wprowadzeniu dodatkowych warunków jego realizacji. W tym kontekście możliwość pobierania świadczeń emerytalnych bez przerwania działalności zawodowej u dotychczasowego pracodawcy stanowi przywilej, który wykracza poza powszechnie przyjmowane pojęcie ubezpieczenia społecznego. Ubezpieczony musi liczyć się z tym, że ustawodawca, prowadząc określoną politykę społeczną, może ograniczyć zakres tego przywileju, kierując się interesem publicznym. Na gruncie dotychczasowych przepisów osoby objęte ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych mogły racjonalnie zakładać, że w razie zaprzestania działalności zawodowej w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego skorzystają ze swego prawa i ułożą swoje plany życiowe, uwzględniając dochody uzyskiwane z tytułu świadczeń emerytalnych. Zaskarżony przepis nie narusza tych usprawiedliwionych oczekiwań jednostki związanych z realizacją konstytucyjnego prawa do emerytury". Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako nieuzasadnione.

Apelację od wyroku wywiodła odwołująca się Z. K. zaskarżając wyrok w całości i domagając się jego zmiany poprzez podjęcie wypłaty emerytury od dnia 1 listopada 2011 r. W uzasadnieniu apelacji zarzuciła, że nabyła prawo do wypłaty emerytury w 2009 r. w wieku 61 lat, kiedy nie obowiązywał warunek rozwiązania umowy o pracę. W tym stanie rzeczy wstrzymanie wypłaty emerytury narusza jej prawa nabyte i ogólną zasadę zaufania do Państwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie w pierwszym rzędzie wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.), z dniem 1 stycznia 2011 r. prawo do emerytury ulegało zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał zatrudnienie bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. W

przypadku odwołującej się skutek ten zaistniał ponownie z dniem 1 października 2011 r., albowiem stosownie do treści art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726), do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie ustawy (czyli jak w przypadku odwołującej się), znowelizowany przepis stosuje się od dnia 1 października 2011 r. Skoro więc do dnia 1 października 2011 r. odwołująca się nie rozwiązała stosunku pracy, który kontynuowała nieprzerwanie u tego samego pracodawcy bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury (co nastąpiło z dniem 1 lutego 2004 r.), to wypłata jej świadczenia prawidłowo została przez organ rentowy zawieszona.

W ocenie Sądu Apelacyjnego trafne są wywody Sądu pierwszej instancji, iż powyższa regulacja nie stanowi naruszenia konstytucyjnych zasad i wartości, a w szczególności zasady ochrony praw nabytych, do których odnosi się odwołująca w uzasadnieniu apelacji. Potwierdził to Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 7 lutego 2006 r. (SK 45/04), w którym uznał, że regulujący poprzednio tę kwestię, identycznie brzmiący przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązujący w okresie od dnia 1 lipca 2000 r. do dnia 7 stycznia 2009 r., był zgodny z Konstytucją RP. W uzasadnieniu tego wyroku Trybunał stwierdził m.in., że zawieszenie wypłacania emerytury stanowi niewątpliwie instrument oddziaływania na zachowanie jednostki i zmusza do dokonania wyboru między pracą zawodową u dotychczasowego pracodawcy a pobieraniem emerytury, nie stanowi jednak formy ingerencji w wolność wykonywania zawodu i wyboru pracodawcy. Jednostka zachowuje możliwość kontynuowania pracy u dotychczasowego pracodawcy. Przedmiotem ingerencji jest wyłącznie prawo do emerytury pobieranej łącznie z wynagrodzeniem za pracę u dotychczasowego pracodawcy. Ingerencja ustawodawcy nie polega na zniesieniu nabytego prawa do emerytury ani na zmniejszeniu jego zakresu, ale na wprowadzeniu dodatkowych warunków jego realizacji. W tym kontekście możliwość pobierania świadczeń emerytalnych bez przerwania działalności zawodowej u dotychczasowego pracodawcy stanowi przywilej, który wykracza poza powszechnie przyjmowane pojęcie ubezpieczenia społecznego. Ubezpieczony musi liczyć się z tym, że ustawodawca, prowadząc określoną politykę społeczną, może ograniczyć zakres tego przywileju, kierując się interesem publicznym.

Wskazać również należy, że do sytuacji prawnej odwołującej się nie ma pozytywnego zastosowania rozstrzygnięcie zawarte w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. (K 2/12, Dz. U. 2012 poz. 1285). Ustawodawca, wprowadzając w życie przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, nie wprowadził do ustawy oddzielnej regulacji dotyczącej emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury na mocy wcześniejszych przepisów. O zastosowaniu tego przepisu do emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury na mocy wcześniejszych przepisów, przesądził wyłącznie art. 28 cytowanej powyżej ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r., który stanowił, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się poczynając od dnia 1 października 2011 r. W tej grupie emerytów należy rozróżnić emerytów, którzy uzyskali prawo do emerytury w okresie od dnia 1 lipca 2000 r. do dnia 7 stycznia 2009 r., kiedy obowiązywał przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (konstruujący treść ryzyka emerytalnego identycznie jak obecny art. 103a) i emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. (gdy przepis powyższy nie obowiązywał i jedyną treścią ryzyka emerytalnego było osiągnięcie odpowiedniego wieku, co wprost wynikało z realizacji programu „Solidarność pokoleń – działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+”). Natomiast wprowadzenie z dniem 1 stycznia 2011 r. do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych art. 103a, zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego, konstruuje treść ryzyka emerytalnego jako prawo odejścia z rynku pracy i uzyskania świadczenia emerytalnego. Należy podkreślić, że zmiana treści ryzyka emerytalnego nie dotyczyła osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r., gdyż identyczne były warunki realizacji prawa do emerytury w ówczesnym stanie prawnym jak i po dniu 1 stycznia 2011 r. Niepożądanym zjawiskiem z punktu widzenia ubezpieczonych była zmiana treści ryzyka emerytalnego w krótkich odstępach czasowych, ponieważ stwarzała niepewność co do warunków, jakie muszą spełniać w celu nabycia prawa

do emerytury. Powyższe okoliczności zdecydowały m.in., że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 13 listopada 2012 r. (K 2/12) uznał, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 ze zm.) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez niego prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał postanowił, że z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku, co miało miejsce w dniu 22 listopada 2012 r., utraci moc art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od dnia 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie, tj. od dnia 1 stycznia 2011 r.

Poza sporem pozostawało w niniejszej sprawie, że odwołująca się nabyła prawo do emerytury z dniem 1 lutego 2004 r., a zatem nie w okresie od dnia 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., który wskazał Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu powołanego wyżej wyroku z dnia 13 listopada 2012 r. (K 2/12) i dlatego też ma do niej zastosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu nadanym art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, albowiem zawarte w niej zarzuty były bezpodstawne.